

Przedmiotowy System Oceniania

Podstawy przedsiębiorczości

opracowany w oparciu o WSO w ZSSiH

1. Przedmiotowy System Oceniania PSO określa kryteria i formy oceniania uczniów oraz zasady informowania uczniów i ich rodziców / opiekunów prawnych o wynikach i postępach w nauce.
2. Przedmiotowy System Oceniania PSO polega na:
 - rozpoznawaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do efektów kształcenia, wynikających z realizowanego w klasie programu nauczania z podstaw przedsiębiorczości
 - formułowaniu ocen w skali:
 - **1 – niedostateczny**
 - **2 – dopuszczający**
 - **3 – dostateczny**
 - **4 – dobry**
 - **5 – bardzo dobry**
 - **6 – celujący**
3. Celem Przedmiotowego Systemu Oceniania jest określenie zasad:
 - oceniania poziomu opanowania wiadomości i umiejętności oraz postępów uczniów w nauce w stosunku do efektów kształcenia, wynikających z realizowanego programu nauczania, a tym samym podstawy programowej;
 - informowania ucznia i jego rodziców/opiekunów prawnych o poziomie osiągnięć edukacyjnych;
 - informowania ucznia i jego rodziców/opiekunów prawnych o postępach ucznia lub ich braku z przedmiotu.
4. Formy sprawdzania osiągnięć i umiejętności uczniów:
 - a) sprawdziany pisemne:
 - przeprowadzane w formie opisowej lub testu;
 - przeprowadzane po zakończeniu każdego działu;
 - trwające maksymalnie jedną godzinę lekcyjną;
 - **zawierają informacje o liczbie punktów za każde zadanie i limicie punktów na poszczególne oceny;**
 - zapowiadane tydzień wcześniej – termin zapisany w dzienniku;
 - nauczyciel ma obowiązek przedstawić uczniom szczegółowy zakres wiedzy i umiejętności przed zapowiadaniem sprawdzianem;
 - nauczyciel ma prawo przerwać sprawdzian uczniowi lub całej klasie, jeżeli stwierdzi fakt odpisywania lub przepisywania z niedozwolonych pomocy – jest to podstawą do ustalenia oceny niedostatecznej;
 - uczeń, który z przyczyn usprawiedliwionych nie był obecny na sprawdzianie pisze go w terminie uzgodnionym z nauczycielem;

- uczeń ma prawo poprawić ocenę ze sprawdzianu, w ciągu dwóch tygodni po oddaniu sprawdzianu lub w terminie ustalonym przez nauczyciela. **O poprawę sprawdzianu wnioskują uczniowie.** Dla chętnych ustala się jeden termin poprawy. Do dziennika obok oceny uzyskanej poprzednio wpisuje się ocenę pozytywną ze sprawdzianu poprawkowego;
- nauczyciel oddaje sprawdzone prace pisemne w ciągu dwóch tygodni;
- w przypadku sprawdzianów pisemnych lub kartkówek przyjmuje się skalę punktową przeliczaną na oceny cyfrowe wg kryteriów:

% punktów	ocena
0% - 49%	niedostateczny
50% - 59%	dopuszczający
60% - 74%	dostateczny
75% - 89%	dobry
90% - 97%	bardzo dobry
98% - 100%	celujący

b) **kartkówki** - obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji trwające 10 -15 minut (nie muszą być zapowiedziane).

c) **wypowiedzi ustne:**

- obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji;
- obejmujące materiał z całego działu, w przypadku lekcji powtórzeniowych;
- za odpowiedź ustną uczeń może otrzymać oceny w skali od 1 do 6 w zależności, czy odpowiedź ustna była:
 - samodzielna,
 - kompletna,
 - zgodna z poleceniem, postawionym pytaniem
 - rzeczowa, logiczna, precyzyjna i pewna,
 - trafna pod względem doboru metod rozwiązywania danego zagadnienia,
 - poprawna pod względem posługiwania się językiem fachowym,
 - wspomagana przez nauczyciela,
 - zawierała elementy rozszerzające wiedzę i umiejętności.

d) **prace domowe:**

- ocenie podlega kompletność treści, logika wywodu, staranność językowa i staranność wykonania
- zadanie domowe jest obowiązkowe,
- nieodrobienie pracy domowej oceniane jest oceną niedostateczną,
- zadanie domowe dodatkowe - nieobowiązkowe oceniane jest oceną w zależności od stopnia trudności

e) **aktywność na lekcji :**

- obejmuje ocenę przygotowania do lekcji, częstotliwość zgłaszanie się i udzielanie prawidłowych odpowiedzi na lekcji,
- wykonywanie dodatkowych zadań na rzecz pracowni, wykonywanie pomocy naukowych,
- prezentacja referatu,
- pracę w grupie, oraz głos w dyskusji,
- przy ocenie pracy w grupach uwzględnia się:
 - ✓ wkład pracy w pracę zespołu,
 - ✓ kreatywność,
 - ✓ innowacyjne rozwiązania zadań i problemów,

- ✓ współudział w podejmowaniu decyzji,
 - ✓ przyjmowanie na siebie odpowiedzialnych ról (lider, sekretarz, sprawozdawca),
 - ✓ przygotowanie do zajęć (materiały pomocnicze),
 - ✓ sposób zaprezentowania rezultatów pracy grupy.
- Aktywność **może być oceniana** za pomocą ocen w skali 1 – 6
 - udział w konkursach przedmiotowych może być nagradzany oceną dodatkową wpisaną do dziennika,
 - uczeń, który uzyskał tytuł laureata w konkursie przedmiotowym o zasięgu wojewódzkim lub ponad wojewódzkim oraz laureat lub finalista ogólnopolskiej olimpiady przedmiotowej, otrzymuje z danych zajęć edukacyjnych najwyższą pozytywną roczną ocenę klasyfikacyjną,

f) zeszyt przedmiotowy

- sprawdzany przynajmniej raz w semestrze pod względem estetyki i kompletności;
- w przypadku braku zeszytu lub jego nagannym prowadzeniu uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną i nauczyciel może zlecić uczniowi założenie nowego zeszytu, co wiąże się z przepisaniem dotychczasowych notatek ze wszystkich lekcji,
- zeszyt prawidłowo prowadzony powinien zawierać wszystkie tematy, notatki z lekcji, prace domowe itp.,
- w przypadku nieobecności ucznia na lekcji ma on obowiązek uzupełnienia zeszytu.

g) inne prace obowiązkowe lub dodatkowe które:

- rozwijają umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i stosowania informacji,
- kształcą umiejętność opisywania zjawisk i faktów oraz dostrzegania związków przyczynowo – skutkowych w otaczającym środowisku, a także stawiania i rozwiązywania problemów,
- mogą być realizowane w formie:
 - plansze, albumy, gry dydaktyczne,
 - prezentacje multimedialne,
 - referaty tematyczne,
 - sprawozdania z uczestnictwa w wycieczkach zawodowych
 - rozwiązywanie zadań dodatkowych w formie pisemnej, praktycznej

Praca oceniana jest pod względem: estetyki wykonania, poprawności merytorycznej, samodzielności wykonania oraz oryginalności rozwiązania problemu,

5. Ocenianie częściowe w trakcie semestru

- ocenianiu częściowemu podlegają różne formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia zawarte w PSO,
- w trakcie semestru uczeń powinien otrzymać co najmniej cztery oceny częściowe przy dwóch lekcjach tygodniowo;
- Oceny częściowe ustalane są na podstawie przyjętych dla zadania kryteriów oceniania,
- Uczeń ma prawo, zgłosić na początku lekcji fakt nieprzygotowania się do zajęć najwyżej dwukrotnie w ciągu jednego półrocza.

Zgłoszenie nieprzygotowania jest odnotowywane w dokumentacji nauczyciela, nie ma jednak wpływu na ocenę z przedmiotu. Spóźnianie się na zajęcia lekcyjne powoduje, iż uczeń nie ma prawa do zgłoszenia nieprzygotowania na lekcji.

Nieprzygotowanie do lekcji obejmuje:

- nieopanowanie bieżących treści z przedmiotu,
- brak pracy domowej,
- brak zeszytu,
- brak materiałów dydaktycznych wskazanych przez nauczyciela, np. podręcznik
- Uczeń nie ma prawa zgłosić nieprzygotowania przed sprawdzianem, zapowiedzianą kartkówką lub zapowiedzianą lekcją powtórzeniową.

6. Ocenianie semestralne i końcoworoczne z przedmiotu

Ocena semestralna i końcoworoczna nie jest średnią arytmetyczną ocen częściowych

Hierarchia ważności ocen:

1. Sprawdziany, testy z działu lub większych partii materiału nauczania, projektu
2. Kartkówki, odpowiedzi ustne
3. Praca na lekcji
4. Praca domowa, referat, prezentacja, itp.

7. Sposoby informowania uczniów i rodziców o wymaganiach i postępach ucznia:

Nauczyciel na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców o:

1. Wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego programu nauczania;
 2. Sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
 3. Warunkach i trybie otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych
- wszyscy uczniowie są zapoznani z PSO na pierwszej godzinie lekcyjnej z przedmiotu
 - nauczyciel dokumentuje odpowiednim zapisem w dzienniku lekcyjnym (temat lekcji) fakt przekazania uczniom informacji dotyczących PSO,
 - wszyscy uczniowie informowani są o wymaganiach z przedmiotu w zakresie sprawdzania wiadomości i umiejętności na bieżąco,
 - pisemne sprawdziany mają załączone kryteria oceniania sprawdzianu
 - ocena sprawdzianu oraz jego omówienie następuje podczas lekcji w ciągu dwóch tygodni od napisania sprawdzianu,
 - oceny częściowe są jawne zarówno dla ucznia, jak i jego rodziców/opiekunów prawnych, oparte o opracowane kryteria,
 - rodzice są informowani na zebraniach rodzicielskich lub w czasie indywidualnych spotkań z nauczycielami podczas dni otwartych o ocenach częściowych lub klasyfikacyjnych,
 - nauczyciel przedmiotu ustnie uzasadnia uczniom, rodzicom/prawnym opiekunom oceny częściowe, semestralne lub końcoworoczne ;
 - nauczyciel przedmiotu ustnie informuje o postępach, trudnościach i szczególnych osiągnięciach ucznia
 - sprawdziany są przechowywane w szkole do końca danego roku szkolnego,
 - nauczyciel przedmiotu udostępnia do wglądu rodzicom/opiekunom prawnym (w swojej obecności) pracę pisemną ucznia i ustnie ją uzasadnia na podstawie kryterium oceny pracy
 - na co najmniej 21 dni przed semestralnym i rocznym posiedzeniem klasyfikacyjnym Rady Pedagogicznej nauczyciel ustala i przekazuje uczniom w formie ustnej

przewidywane dla nich oceny klasyfikacyjne. Ustalenia te odbywają się w czasie zajęć lekcyjnych w obecności uczniów.

- na co najmniej 14 dni przed semestralnym i rocznym posiedzeniem klasyfikacyjnym Rady Pedagogicznej wychowawca zawiadamia na piśmie rodziców/ prawnych opiekunów o przewidywanej dla ucznia ocenie klasyfikacyjnej semestralnej lub końcoworocznej z przedmiotu.

8. Tryb i warunki uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej ocen z zajęć edukacyjnych

- Uczeń może ubiegać się o podwyższenie przewidywanej oceny.
 - W przypadku ubiegania się o ocenę: dopuszczający, nauczyciel podaje uczniowi zakres materiału nauczania z którego uczeń będzie pisał sprawdzian (-y) lub odpowiadał i wyznacza w porozumieniu z uczniem ich termin (-y).
- Warunki ubiegania się o ocenę wyższą niż przewidywana:
- frekwencja na zajęciach z danego przedmiotu nie niższa niż 60% (z wyjątkiem długotrwałej choroby);
 - usprawiedliwienie wszystkich nieobecności na zajęciach;
 - skorzystanie ze wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy
 - Poprawa oceny rocznej może nastąpić jedynie w przypadku, gdy sprawdzian (-y) lub odpowiedź (-dzi) zostały zaliczony na ocenę, o którą ubiega się uczeń lub ocenę wyższą
 - Ostateczna ocena roczna nie może być niższa od oceny proponowanej, niezależnie od wyników sprawdzianu, do którego przystąpił uczeń w ramach poprawy
 - Uczeń lub jego rodzice/prawni opiekunowie mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły jeżeli uznają, że roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych została ustalona niezgodnie z przepisami dotyczącymi trybu ustalania oceny nie później niż dwa dni robocze od zakończenia rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych. Tryb postępowania w takim przypadku określa Statut ZSSiH.
 - tryb przeprowadzania egzaminu poprawkowego i klasyfikacyjnego oraz tryb zgłaszania zastrzeżeń do oceniania i klasyfikowania określa Statut ZSSiH

Kryteria oceniania z podstaw przedsiębiorczości

1). Ocena: celujący

- opanował wiadomości i umiejętności (przynajmniej w 98%)
- stosuje terminologię właściwą dla przedmiotu
- rozwiązuje samodzielnie zadania problemowe
- twórczo wykorzystuje wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych
- prawidłowo analizuje, wnioskuje, dostrzega związki między teorią a praktyką i stosuje je w rozwiązywaniu zadań
- samodzielnie rozwija własne zdolności, biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami, w zakresie pojęć, kategorii i zjawisk ekonomicznych, prawnych,
- współpracuje z nauczycielem w tworzeniu pomocy dydaktycznych
- jest zawsze przygotowany do lekcji
- aktywnie uczestniczy w zajęciach
- korzysta z literatury fachowej
- angażuje się biorąc udział w olimpiadach, konkursach i innych działaniach szkoły, osiąga sukcesy wewnątrzszkolne i pozaszkolne
- prowadzi systematycznie zeszyt przedmiotowy

- wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem

2). Ocena: bardzo dobry

- opanował wiadomości i umiejętności (przynajmniej w 90%)
- wykazuje się znajomością i rozumieniem pojęć z zakresu realizowanego programu,
- samodzielnie rozwiązuje zadania niezależnie od stopnia trudności
- udziela wyczerpujących wypowiedzi ustnych i pisemnych
- prawidłowo analizuje, wnioskuje i potrafi stosować wiedzę i umiejętności do rozwiązywania zadań
- szybko i sprawnie wykonuje ćwiczenia zadane przez nauczyciela w czasie lekcji,
- wykorzystuje wiedzę teoretyczną w praktyce
- posługuje się wyrażeniami fachowymi,
- jest zawsze przygotowany do zajęć
- aktywnie uczestniczy w zajęciach
- prowadzi systematycznie zeszyt przedmiotowy

3). Ocena: dobry

- opanował wiadomości i umiejętności (przynajmniej w 75%)
- zna podstawowe pojęcia, podaje przykłady dla tych pojęć z zakresu podstaw przedsiębiorczości,
- poprawnie korzysta z pomocy dydaktycznych
- wykorzystuje wiedzę teoretyczną w praktyce
- potrafi znaleźć błąd w swoim rozwiązaniu
- jest przygotowany do zajęć i aktywnie w nich uczestniczy
- prowadzi systematycznie zeszyt przedmiotowy
- stara się samodzielnie rozwiązywać typowe zadania teoretyczne i praktyczne o różnym stopniu trudności

4). Ocena: dostateczny

- opanował wiadomości i umiejętności (przynajmniej w 60%)
- zna i rozumie podstawowe pojęcia typowe dla danego działu
- samodzielnie rozwiązuje typowe zadania o średnim stopniu trudności
- pamięta i stosuje w sytuacjach typowych najważniejsze treści kształcenia zapisane w podstawie programowej, korzystając niekiedy z pomocy nauczyciela
- prowadzi systematycznie zeszyt przedmiotowy
- przy rozwiązywaniu zadań nie zawsze sprawnie posługuje się odpowiednią terminologią, czasami popełnia błędy rzeczowe w zakresie podstawowych pojęć
- poprawnie korzysta z pomocy dydaktycznych

5). Ocena: dopuszczający

- opanował wiadomości i umiejętności (przynajmniej w 50%)
- zna podstawowe pojęcia, podaje przykłady dla tych pojęć
- ma braki w opanowywaniu podstawowych wiadomości, lecz braki, te nie przekreślają możliwości wykonywania zadań o niewielkim stopniu trudności
- rzadko stosuje właściwą terminologię, często niepoprawnie
- rozumie najważniejsze treści ujęte w podstawie programowej

- zadania rozwiązuje długo, często popełnia błędy
- rzadko bierze aktywny udział w zajęciach,
- prowadzi systematycznie zeszyt przedmiotowy
- analizuje i rozwiązuje łatwiejsze zadania przy pomocy nauczyciela,

6). Ocena: niedostateczny

- stopień opanowania podstawowych wiadomości i umiejętności wynosi poniżej 50%
- nie opanował materiału ze zrozumieniem
- nie stosuje właściwych terminologii z przedmiotu
- nie rozwiązuje prostych zadań, nawet z pomocą nauczyciela
- nie uczestniczy aktywnie w zajęciach
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego
- często opuszcza zajęcia
- nie wykazuje zainteresowania przedmiotem
- nie korzysta z zaproponowanych form pomocy
- nie odrabia pracy domowej
- nie wykonuje większości poleceń wydanych przez nauczyciela

Przy wystawieniu ocen bierze się pod uwagę systematyczność pracy ucznia, jego możliwości.